👩‍🏫 מהדורה למורה – חברה לעט מקצה העולם

כתבה · כיתה ט' · זהות ותרבות · מסלול רגיל

💡 מבנה הדף: פתיחה ← טקסט בפסקאות מסומנות ← חלק א' איתור (רמה א') ← חלק ב' הסקה, השוואה ומונח (רמה ב') ← חלק ג' טיעון ועמדה (רמה ג') ← משימת כתיבה ← כרטיס יציאה.

חלק א' – איתור מידע

1. ציינו שלושה פרטים שמיכאלה סיפרה על עצמה במכתב הראשון (פסקה א'). · שלושה מאלה: בת 14, גרה בעיר גדולה בדרום אמריקה, לומדת בבית ספר יהודי עם 80 תלמידים, אוהבת לרקוד, לא יודעת הרבה עברית.

2. באיזו תדירות מתכתבים הזוגות, ובאילו שפות (פסקה ב')? · פעם בשבועיים; בעברית, אנגלית וקצת ספרדית. ופעם בחודש מפגש וידאו.

3. אילו התמודדויות של בני הנוער מהקהילה מתוארות בפסקה ד'? · להיות הילד היחיד שלא מגיע לבית הספר בחג, להסביר מה זה "כשר", להיתקל באמירות לא נעימות.

חלק ב' – הסקה, השוואה ומונח

4. (הסקה) מה אפשר להסיק מדברי יובל: "להיות יהודי שם זה משהו שעושים יחד, בכוונה"? · שבקהילה קטנה בתפוצות הזהות היהודית דורשת בחירה ומאמץ משותף, ואינה מובנת מאליה כמו בישראל; היא מחזקת את הקשר בין חברי הקהילה.

5. (השוואה) השוו בין ההנחה של התלמידים הישראלים בתחילת הפרויקט לבין מה שגילו בסופו (פסקה ה'). · בהתחלה – חשבו שהם ילמדו את האחרים על ישראל; בסוף – גילו שגם הם למדו הרבה: על קהילה, גאווה בזהות ואומץ להיות שונה (ושיר שבת חדש).

6. (מונח) הסבירו את המונח "בגובה העיניים" (פסקה ב'), והראו בעזרת דוגמה מן הכתבה שהקשר אכן היה כזה. · יחס שוויוני, בלי צד "נותן" וצד "מקבל". דוגמה: שני הצדדים לומדים זה מזה (שיר השבת, הספר המשותף בשתי שפות, "את החברה שלי מהבית השני").

חלק ג' – טיעון ועמדה

7. יש הטוענים שכל תלמיד בישראל צריך להכיר באופן אישי בני נוער מקהילות יהודיות בעולם, ויש הטוענים שזה לא תפקידו של בית הספר. באיזו עמדה אתם תומכים? נמקו, והסתמכו על פרט אחד לפחות מן הכתבה או מניסיונכם. · תשובה פתוחה: עמדה + נימוק + ראיה (מה למדו יובל ונועם, הספר המשותף, "בגובה העיניים").

משימת כתיבה – מה בודקים

8. כתבו מכתב ראשון לחבר או לחברה לעט בקהילה יהודית מעבר לים (8–10 שורות): הציגו את עצמכם, ספרו על מנהג אחד מן הבית, ושאלו שתי שאלות. · פתיחה וחתימה, הצגה עצמית, מנהג מוסבר, שתי שאלות פתוחות, לשון ידידותית ופשוטה.

📋 מחוון לתשובה הפתוחה (חלק ג')

4 – מצוין · עמדה ברורה בפתיחה; שני נימוקים הגיוניים; הוכחה או דוגמה מדויקת מן הטקסט (עם ציון פסקה); סיכום; לשון תקינה ומכבדת.

3 – טוב · עמדה ברורה; נימוק אחד מפותח היטב; דוגמה מן הטקסט או מן הניסיון; מבנה מסודר.

2 – חלקי · עמדה קיימת אך לא חדה; נימוק כללי; אין דוגמה או שהדוגמה אינה קשורה.

1 – בהתחלה · חוזר על הטקסט בלי עמדה, או עמדה בלי נימוק.

✏️ דף עבודה – 🌍 חברה לעט מקצה העולם

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

כתבה · כיתה ט' · מסלול רגיל

💡 תלמידים בישראל ובני נוער בקהילה יהודית קטנה מעבר לים התחילו להתכתב כחלק מפרויקט בית ספרי. מה יש לנער מכאן ולנערה משם לספר זה לזה? הכתבה שלפניכם מספרת על חברות שחוצה יבשות.

כתבה

🌍 חברה לעט מקצה העולם

מכתב ראשון

א "שלום, קוראים לי מיכאלה, אני בת 14 וגרה בעיר גדולה בדרום אמריקה. בבית הספר היהודי שלנו לומדים 80 תלמידים מכל הגילים. אני אוהבת לרקוד, ואני לא יודעת הרבה עברית, אז סליחה על הטעויות." כך נפתח המכתב הראשון שקיבלה נועם, תלמידת ט' בדרום הארץ, בתחילת השנה. "הדבר הראשון ששמתי לב אליו," היא מספרת, "זה שהיא כתבה בעברית. בשבילי. זה ריגש אותי."

איך זה התחיל

ב הפרויקט נולד ביוזמת מורה לאנגלית בבית הספר של נועם, שקיבלה פנייה מקהילה יהודית קטנה שביקשה לחזק את הקשר של בני הנוער שלה עם ישראל. ארבעים תלמידים מכל צד הצטרפו. כל זוג מתכתב פעם בשבועיים, בתערובת של עברית, אנגלית וקצת ספרדית, ופעם בחודש מתקיים מפגש וידאו משותף לכל הקבוצה. "רצינו שזה לא יהיה עוד פרויקט של 'תרומה'," מסבירה המורה. "רצינו שזה יהיה מפגש בגובה העיניים."

מה מפתיע בצד השני

ג התלמידים מכאן הופתעו לגלות כמה הקהילה משם קטנה – ועד כמה היא פעילה. "בכל שבת יש להם ארוחה משותפת לכל הקהילה," מספר יובל, תלמיד ט'. "אצלנו כל משפחה לבד. פתאום הבנתי שלהיות יהודי שם זה משהו שעושים יחד, בכוונה." מיכאלה, מצדה, הופתעה לשמוע שבישראל לא צריך להסביר לאף אחד מה זה חנוכה, ושבחג כל הרחוב מריח מסופגניות.

שאלות לא פשוטות

ד לא כל השיחות קלות. בני הנוער מהקהילה סיפרו על התמודדויות שהישראלים לא הכירו: להיות הילד היחיד בכיתה שאינו מגיע לבית הספר בחג, להסביר שוב ושוב לחברים מה זה "כשר", ולפעמים להיתקל באמירות לא נעימות. "הבנתי כמה דברים אני לוקח כמובן מאליו," אומר יובל. "כאן החגים הם חופש לכולם. שם, כל חג הוא החלטה."

גם הם לימדו אותנו

ה המורה מדגישה שהקשר פועל בשני הכיוונים. "התלמידים שלנו הגיעו עם הנחה שהם אלה שילמדו את בני הנוער שם על ישראל. בסוף, הם למדו מהם לא פחות: על קהילה, על גאווה בזהות, ועל האומץ להיות שונה." נועם מסכימה: "מיכאלה לימדה אותי שיר שבת שהם שרים בלחן שלא הכרתי בכלל. עכשיו אנחנו שרים אותו גם אצלנו בבית."

העולם קטן, הקשר גדול

ו בסוף השנה הקבוצות הכינו יחד "ספר משותף": כל זוג כתב עמוד אחד על מנהג משפחתי, בשתי שפות. הספר הודפס בשני עותקים – אחד לכל צד של הים. "זה הדבר הכי משמעותי שעשיתי השנה," אומרת נועם. "לא בגלל הציון. בגלל שעכשיו יש לי חברה בצד השני של העולם, ואנחנו מבינות זו את זו גם כשהעברית שלה שבורה והספרדית שלי עוד יותר."

מה הלאה

ז בשנה הבאה מתכננים בשני בתי הספר להרחיב את הפרויקט לשכבות נוספות, ואולי אף לארגן ביקור הדדי. בינתיים, נועם ומיכאלה ממשיכות להתכתב גם בלי שהמורה מבקשת. "בהודעה האחרונה," מחייכת נועם, "היא כתבה לי: 'את החברה שלי מישראל.' ואני עניתי: 'ואת החברה שלי מהבית השני.'" ואולי, כשייפגשו סוף סוף, יתברר ששתיהן כבר יודעות לשיר יחד גם את השיר ההוא, בלחן של הבית השני.

📚 **מילים חשובות: תפוצות** – מקומות בעולם מחוץ לישראל שבהם חיות קהילות יהודיות · **קהילה** – קבוצת אנשים שחיים יחד וקשורים זה לזה · **יוזמה** – רעיון שמישהו מתחיל ומוביל · **בגובה העיניים** – ביחס שווה, בלי שאחד מעל השני · **כמובן מאליו** – בלי לחשוב שזה מיוחד · **הדדי** – של שני הצדדים, זה לזה · **לחן** – מנגינה

חלק א': איתור מידע (רמה א')

1. ציינו שלושה פרטים שמיכאלה סיפרה על עצמה במכתב הראשון (פסקה א').

2. באיזו תדירות מתכתבים הזוגות, ובאילו שפות (פסקה ב')?

3. אילו התמודדויות של בני הנוער מהקהילה מתוארות בפסקה ד'?

חלק ב': הסקה, השוואה והבנת מונח (רמה ב')

4. מה אפשר להסיק מדברי יובל: "להיות יהודי שם זה משהו שעושים יחד, בכוונה"? (הסקה)

5. השוו בין ההנחה של התלמידים הישראלים בתחילת הפרויקט לבין מה שגילו בסופו (פסקה ה'). (השוואה)

6. הסבירו את המונח "בגובה העיניים" (פסקה ב'), והראו בעזרת דוגמה מן הכתבה שהקשר אכן היה כזה. (מונח)

חלק ג': טיעון והבעת עמדה (רמה ג')

7. יש הטוענים שכל תלמיד בישראל צריך להכיר באופן אישי בני נוער מקהילות יהודיות בעולם, ויש הטוענים שזה לא תפקידו של בית הספר. באיזו עמדה אתם תומכים? נמקו, והסתמכו על פרט אחד לפחות מן הכתבה או מניסיונכם.

💡 (תזכורת לכתיבת תשובה מלאה: הצהרת עמדה ברורה + נימוק הגיוני + הוכחה או דוגמה)

☐ כתבתי עמדה ברורה ☐ הוספתי נימוק הגיוני ☐ הבאתי הוכחה או דוגמה

משימת כתיבה

8. כתבו מכתב ראשון לחבר או לחברה לעט בקהילה יהודית מעבר לים (8–10 שורות): הציגו את עצמכם, ספרו על מנהג אחד מן הבית, ושאלו שתי שאלות.

🎟️ כרטיס יציאה

1. משפט אחד מן הטקסט שאני זוכר/ת: _____

2. שאלה שעדיין יש לי: _____

איך הרגשתי בתרגול? ☐ 😀 ☐ 🙂 ☐ 😐 ☐ 😟